

ÚVOD

Tato učebnice si klade za úkol dát učitelům, žákům a nadšencům do rukou materiál s jehož pomocí se naučí základy a principy elektrotechniky (robotiky) pomocí jednočipové vývojové platformy **BBC micro:bit**¹. Současně nenásilnou formou vyučuje či opakuje programovací jazyk **Python** ve verzi **MicroPython** a jeho některé konstrukce.

Učebnice je určena především žákům netechnických oborů středních škol a učilišť a může být použita i pro práci v kroužcích elektrotechniky a programování i u mladších dětí (tak od sedmé třídy ZŠ).

Učebnice je stavěna, aby žáci v naprosté většině lekcí a příkladů vystačili pouze s micro:bitem a nemuseli sestavovat žádné obvody nebo velmi jednoduché obvody pomocí kabelů s krokodýlky. To je třeba pro připojení reproduktoru (sluchátek) při přidání audio výstupu ve třetí kapitole a dále pro propojení dvou micro:bitů v páté kapitole. V závěrečné kapitole pak učebnice obsahuje volitelné části, kde se již obvody sestavují, ale tyto části je případně možné projít pouze teoreticky.

Poznámka – **Micro:bit** je původně navržen pro děti ve věku 11-12 let. Předpokládalo se však programování v grafickém režimu **Microsoft MakeCode**, podobném **Scratchi**. V této učebnici použitý **Python** ve verzi **MicroPython** vyžaduje o něco zkušenější (a starší) uživatele.

Poznámka 2 – Micro:bit v2, který byl představen na konci roku 2020 má trocjhu vylepšený hardware včetně malého repráčku, takže ve třetí kapitole se obejdeme bez připojování.

STRUKTURA UČEBNICE

Pokud nevíte, jak začít přečtete si nejprve soubor učebnice, ať v docx nebo PDF. Jedná se vlastně o takové kurikulum celé učebnice.

Každá kapitola učebnice má čtyři nebo pět částí (adresářů):

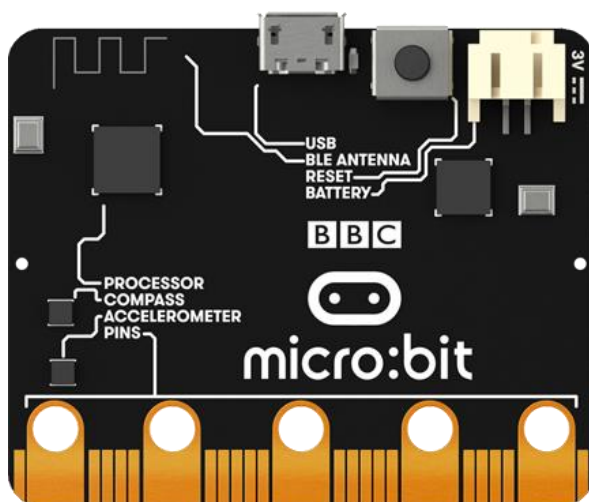
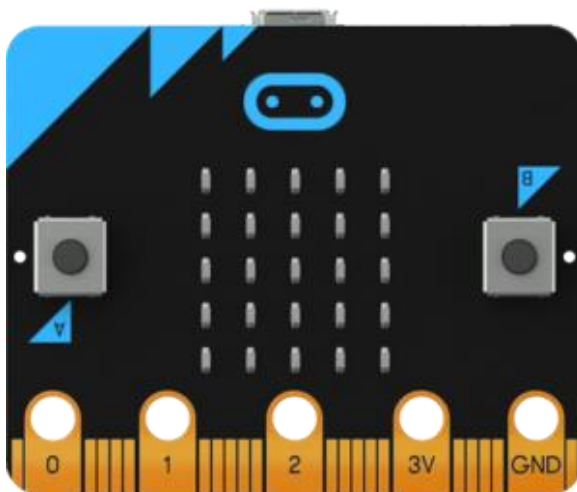
1. **Pro učitele** – obsahuje kompletní text kapitoly včetně všech částí, návrhy výukových prezentací a průvodce hodinou s radami, jak vést výuku, seznamem potřebného materiálu a odhad nutného času pro výuku. Ke všemu jsou k dispozici zdrojové kódy, takže učitel si vše může upravit dle svých potřeb.
2. **Pro žáky** – pracovní listy k jednotlivým hodinám. Až na výjimky se vejdou na jeden list papíru (oboustranně) a je možné je tak žákům vytisknout anebo dát k dispozici jako pdf soubor.
3. **Samostudium** – teoretický úvod k jednotlivým kapitolám, který opakuje a rozšiřuje probíranou látku a umožňuje žákům i učitelům hlouběji uchopit daná témata. Kompletací těchto kapitol vznikl text učebnice. Pokud by se např. zajímali rodiče o to co děti probírají je možné jim tento text rovněž doporučit.
4. **Zdrojové kódy** – všech řešených příkladů. Díky nim zejména rozsáhlejší programy není nutné opisovat.
5. **Různé** – fotografie, videa, obvody atd.

---

1 Micro:bit je ochranná známka Micro:bit Educational Foundation

CO JE TO MICRO:BIT

Micro:bit je open-source vývojový kit vyvinutý ve Velké Británii za podpory BBC určený primárně pro výuku informačních technologií.

Micro:bit obsahuje:

- 5x5 matici LED diod
- dvě programovatelná tlačítka (označení A a B)
- kompas
- tříosý akcelerometr (gyroskop)
- 17 GPIO pinů, z nich 3 snadno přístupné pomocí např. krokodýlových kabelů

Dále umožňuje:

- zjišťovat intenzitu osvětlení, magnetického pole a teplotu
- komunikaci pomocí Bluetooth, která bohužel není možná pomocí MicroPythonu

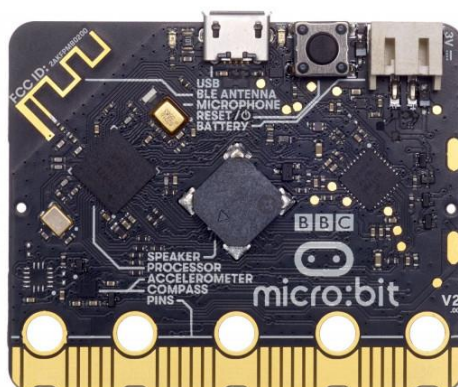
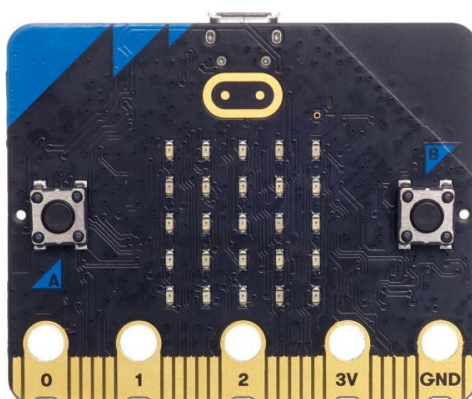
- dva micro:bity spolu mohou přímo komunikovat pomocí radia
- snadné připojení sluchátek či repráku

Micro:bit je možné programovat pomocí několika programovacích jazyků - **Microsoft MakeCode** (grafický jazyk podobný Scratchi) **JavaScript** a **MicroPython**. Mezi MakeCode a JavaScriptem lze při programování přepínat a kombinovat je tak, na druhou stranu je nutné být online a naše programy jsou uloženy v cloudu a může se tak stát, že jsou nedostupné.

V této učebnici bude vysvětlován pouze **MicroPython**, který umožňuje psát programy i offline a ukládat je lokálně.

Micro:bit v2

Nová verze Micro:bitu představená na konci roku 2020.

Co je v této verzi nového:

- „Velké“ konektory pro připojení periférií jsou „vykouslé“. Takto na první pohled poznáme novou verzi.
- Logo na přední straně je nyní dotykové tlačítko
- Obsahuje mikrofon a repráček
- Co není tolik vidět, obsahuje výkonnější procesor a větší paměť pro programy

CO BUDETE POTŘEBOVAT

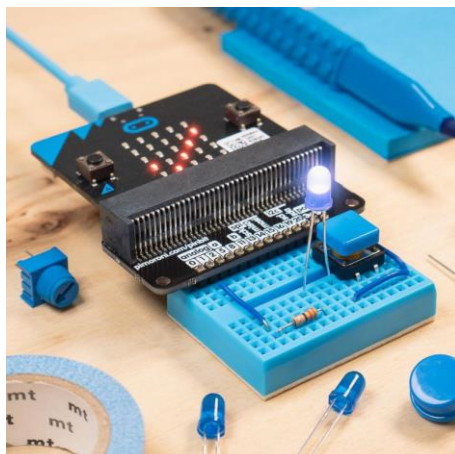
Ve většině kapitol učebnice si vystačíte s následujícím vybavením.

- **BBC micro:bit**, nejlépe pro každého studenta.
Poznámka – Micro:bity se prodávají v různých barvách. Kromě barev se ale ničím neliší.
- USB kabel s micro USB zakončením. Pokud nebude váš USB kabel fungovat – vyzkoušejte jiný, stává se to. Obecně platí, čím kratší kabel, tím lépe bude fungovat pro datový přenos.
- Micro:bit můžete napájet buď prostřednictvím zmíněného USB kabelu anebo potřebujete držák na baterie (obvykle dvě AAA) s odpovídajícím kabelem.
- Počítač s libovolným operačním systémem (Windows, Linux, Mac OS, Chrome OS) a nainstalovaným **mu** editorem (<https://codewith.mu/>). Pro Windows a MacOS jej stáhněte z těchto stránek, v Linuxu obvykle existuje balík mu-editor a pro Chrome OS jej stáhněte ze Store. Lze mít tedy Mu i jako rozšíření pro Chrome. Alternativně, pokud nechcete (nemůžete) nic instalovat do vašich počítačů, lze pracovat i vzdáleně ve webovém prohlížeči na výše uvedených webových stránkách.
Rovněž lze takto pracovat i na stránkách <https://python.microbit.org/v/2.0>
- Pokud chcete, aby váš micro:bit vydával zvuky budete potřebovat libovolný reproduktor (sluchátka) vybavený jackem. (neplatí pro verzi 2)
- Dva vodiče. Ideální jsou vodiče vybavená na obou koncích „krokodýly“. Tyto vodiče budete potřebovat i pro propojení dvou micro:bitů Viz obrázek:

- Pokud chcete připojovat různé externí zařízení (LED, teploměr atd.) pořídte si těchto vodičů více – cca. čtyři na jeden micro:bit v různých barvách. Z toho jeden by měl být červený (pro plus) a jeden černý (pro minus – zem).

- Předchozí bod samozřejmě můžete nahradit nepájivým polem a propojovacími vodiči.

Potřebujete rovněž rozhraní pro propojení Micro:bitu s nepájivým polem. Viz obrázek:

- Pokud budete probírat i kapitolu 6 – Periférie, potřebujete následující součástky:
  - Tříbarevnou diodu se společnou katodou (zem).
  - Teplotní čidlo pracující s napětím 3 V, např. TMP36.
- Doporučuji rovněž si z internetu stáhnout dokument *BBC micro:bit MicroPython Documentation* v aktuální verzi. (<https://microbit-micropython.readthedocs.io/en/latest/>)

PŘEDPOKLÁDANÉ VSTUPNÍ ZNALOSTI

Ačkoliv, zejména v prvních kapitolách se snaží autoři o vysvětlení funkce použitých programových struktur jazyka MicroPython, je rozhodně lepší, pokud již studenti mají nějaké zkušenosti s programováním např. pokud znají učebnici *Základy programování v jazyce Python pro střední školy* z projektu imysleni.cz (<https://imysleni.cz>).

Co se týče znalostí elektroniky a zapojování obvodů, nejsou žádné speciální znalosti vyžadovány, vše je probíráno od základů.

ZDROJOVÉ KÓDY PROGRAMŮ

Abychom předešli různým nedorozuměním, přidáváme ukázkou programu v MicroPythonu spolu s vysvětlením jeho struktury:

```
from microbit import *  
while True: # Nekonečný cyklus  
    display.scroll("Ahoj svete")  
    sleep(1000)
```

Jednotlivé řádky buď začínají hned prvním písmenem příkazu (jako na řádcích 1 a 2) nebo jsou odsazené (jako řádky 3 a 4) anebo v programu pro optické oddělení částí mohou být i prázdné řádky.

Prázdný řádek by neměl obsahovat žádný znak kromě Enteru (konec řádku).

Řádek s programem začíná hned prvním znakem prvního příkazu.

Je-li řádek odsazený (podmínka, cyklus atd.) pak editor Mu striktně vyžaduje odsazení o čtyři mezery. Každá další úroveň (vnořené cykly, podmínky atd.) je odsazená o další čtyři mezery. Druhá úroveň o osm mezer, třetí o dvanáct atd.

Je-li na nějakém řádku komentář (jako na řádku 3) pak před jeho uvozujícím znakem # musí být právě dvě mezery a za ním nejméně jedna.

Nemusíte se, ale obávat, editor Mu vás bude hlídat, abyste vše psali správně. Stačí vždy stisknout tlačítko Check a dozvíte se co máte špatně zapsáno.

Poznámka: Jako alternativní editor kódu je v této verzi učebnice uveden editor Thonny, který neposkytuje takový komfort při kontrole kódu, ale má jiné přednosti.